

KDYŽ NEVÍŠ, TAK SE TOČ!

Působí dojemem víly – má její křehkost, vlídnost, úsměv na rtech i v hnědých očích. Život pohádkové bytosti nejednou zakusila; na pódiu byla ovšem také Odettou a Odilií, Julií, Carmen, Taťánou v Oněginovi, Dámou s kaméliemi, Kateřinou ze Zkrocení zlé ženy. Jedna role hezčí než druhá. Jednoznačně nejkrásnější role na trojnásobnou nositelku Ceny Thálie teprve čeká (jak prozrazuje její jemně vystouplé břicho).

V květnu se stanete maminkou. Chodíte s miminkem na baletní sál?

Cvičíme každý den, hodinku až dvě. Miminko je na to zvyklé, stýskalo by se mu a mně taky! Navíc připravujeme s Honzou Kunovským další projekty a happeniny, takže na sále zůstáváme déle.

Můžete nám přiblížit Vaši spolupráci s akademickým malířem Kunovským?

Vytváříme tanečně-výtvarné projekty. Honza se inspiruje na mých zkouškách i při přípravě celého baletu na sále. Výsledkem jsou nejenom kresby a obrazy, ale i vitráže, které se mohou různě prosvítit a vznikají tak nové barevné kompozice a atmosféry. Já pak jeho obrazy roztančím, říkáme tomu „tančící obrazy“. Naše představení se odehrávají v zajímavých interiérech, kupříkladu v kostelech a chrámech. Jedno z představení jsme odehráli také na balkonech Národního divadla, což byl, myslím, nejen ojedinělý nápad, ale i specifický úkol a neopakovatelný zážitek. Omezený prostor, nebezpečná výška, kousek od nás jezdící tramvaje...

Zlatá kaplička je Vaší domovskou scénou od roku 1990. Už v roce 1992 jste byla jmenována sólistkou a následně jste získala statut první sólistky (primabaleríny), který byl v Národním divadle znovuobnoven roku 2003. Splnila jste si tak holčičí sen?

Asi nešlo o přesně definovaný cíl, spíš se to ve mně postupně rodilo. Když jsem začínala v baletní přípravce, dostala jsem se i na jeviště Národního divadla. Jeho kouzlo – nejenom pohled na tehdejší hvězdy baletu, všudypřítomná radost z pohybu, ale i samotná vůně divadla – mi učarovaly. Balet zvítězil.

Taky vás někdy rozplakal?

Jednou, v 7. třídě, to bylo opravdu bolestivé. Tehdy mi doktoři doslova vyráběli umělé paty. Stalo se to v Louskáčkovi, kde bývá jeden výstup svěřen studentům konzervatoře. To víte, když nás škola vyslala, cítili jsme se v pas de trois jako velké hvězdy. Na generálku jsem si vzala krásné nové špičky. Trošku mi padaly, a tak jsem použila starý osvědčený trik – natřela jsem si paty drcenou kalafunou. Dala jsem si jí tam opravdu hodně a jelikož na to mé nohy nebyly zvyklé, vydřela jsem si na patách ohromné bolestivé rány. Zkoušku jsem sice dokončila, ale domů jsem odcházela v bačkorách. Druhý den bylo vystoupení, pro mě velká zkouška ohněm. Tak jsem si hned zkraje své profesionální kariéry uvědomila, že občas budu muset potlačit opravdu velikou bolest.

Draze zaplacená zkušenost... V jakých špičkách vystupujete v současnosti?

Dlouho jsme používali české špičky, pak jsem tančila na čínských a v poslední době nejvíce na ruských Grishko. Dokonce mám u nich v Moskvě vlastní kopyto, přímo na svoji nohu, což je velká výhoda. Jsou pak dokonale vytvarované. Ony se totiž běžné špičky nevyrábějí pravé a levé, ale já jsem si tuto specialitu dopřála. Šetřím si tak nohy, nemusím nic dotvářet, vlhčit, jen našiji tkalouny a gumičky.

Jaká je životnost jednoho páru?

To záleží na představení. Když hrajeme Labutí jezero, protančím i troje špičky, protože na některé náročné výstupy potřebuji specifickou tvrdost. Na nejtěžší pasáž, například když točím v roli Odilie „nekonečné fouettés“ nebo na brilantní part Odetty v bílém adagiu, bych si určitě jedny špičky dvakrát nevzala. Už nejsou tak pevné. Je to taková svérázná věda, ale když do ní proniknete, Vaše nohy Vám budou vděčné.

Musíte takto promýšlet i kostýmní úpravy?

Jistě, v ideálním případě bychom se měli cítit jako bez oblečení. Takové nároky splňují jen trikoty, ve kterých zkusíme. Kostýmy z těžkých látek představují kila navíc. Musíme s nimi počítat a za pomoci výtvarníků a švadlen si pomáhat různými detaily. Do pasu nám vsívají pružný pás, abychom se mohli zaklánět a předklánět, gumičky máme i na rukávech...

Zradil Vás někdy kostým?

Nezapomenu na veřejnou generálku Coppélie, kde jsem tančila Svanildu. Můj partner-vojáček měl na uniformě dvě řady knoflíků. Musím ještě uvést, že každá balerína-sukýnka, je zespod přivázaná ke kalhotkám. Těm provázkům se říká kočárky a mají zabránit neestetickému překlopení sukně při zvedáčkách a skocích. V jednom okamžiku mě měl partner zezadu zvednout. Musel se při tom dostat hrudníkem pod moji balerínu. Nabral mě sice razantně, ale zachytil se knoflíkem o kočárek, já jsem zůstala nějak napůl cesty, on měl hlavu zabořenou do mého – jak to říct – zadečku... Snad půlku duetu jsme se snažili vyháknout, já jsem vehementně mávala rukama, tvářila jsem se jakoby nic, on to tam chudák rozmotával. Když jsem nabyla dojmu, že je vše v pořádku, snaživě jsem pokračovala v roli, čímž jsem ho zase přitáhla ke své sukýnce... Hrůza!

Což mi připomíná - při jedné návštěvě baletního představení jsem přemýšlela, jestli někdy pocítujete docela obyčejný strach, ne trému, ale strach – například při skocích nebo technicky náročných, až akrobatických zvedačkách?

To nesmím dopustit! Jakmile by ve mně vznikl psychický blok, obava, že něco nesvedu, že mě partner nezvedne, nastal by zásadní problém. Strach musí pryč stejně jako nezdravá tréma.

Já u něj ale ještě chvilku zůstanu - mají baletky noční můry?

Jistě. Nestíhám představení, běžím po točitých schodech, nejsem učesaná, nemůžu najít kostým... Nočních můr je mnoho. Nejkrásnější sny naopak jsou, když utočíte mnoho piruet.

Kolik jste jich nejmíc utočila v reálu?

Šest, ale kupodivu doleva. Přitom běžně je točím doprava.

Míváte někdy "okno"?

Už se mi to dlouho nestalo. Každopádně si předáváme následující pravidlo: když nevíš, tak se toč. Divák nic nepozná, ty se rozkoukáš, co se okolo děje, a ono to naskočí.

Existuje v baletu nápověda, stejně jako u činohry nebo opery?

Kupodivu ne. My ale mnohem víc zkoušíme, vlastně každý den. A když se blíží představení, celý týden se věnujeme jedinému titulu. Takže kdybyste mi teď pustili jakýkoliv úryvek z Labutího jezera, začnu automaticky dělat pohyby, které mám naučené.

V divadle musíte být schopna věrohodně ztvárnit mnohdy komplikované postavy. Dokázala byste si představit sebe samu i jako činoherní herečku?

Připadám si tak. Nad tancem, který musí šlapat jako stroj, je právě herectví. Jediný rozdíl mezi námi a činoherci je ten, že nepoužíváme slova. Nevím, jestli bych mluvený projev zvládla, ale hraní každopádně miluji.

Které postavy pro vás byly mimořádně zajímavé?

Těžká otázka... Možná, že mou nejmilejší rolí byla Taťána v Oněginovi, v příběhu rozpolcené lásky, která se neustále mívá a zraňuje. Jednak celé představení protančím a navíc má tato postava neuvěřitelně krásný vývoj od náruživé a poblázněné čtenářky románů ve vyspělou ženu, věrnou družku svého muže.

Nedávno jste si vyzkoušela také práci na časosběrném dokumentu režiséra a kameramana Martina Kubaly "Jeden rok s primabalerínou" (Česká televize ho v premiéře uvedla v září 2007 – pozn. aut.) . Asi nebylo úplně jednoduché pustit si kameru tak blízko do svého soukromí...

Ze začátku to bylo nezvyklé, ale časem všechno opadlo. Spolupráce s režisérem Kubalou byla výborná, postupně jsem se naučila jeho kameru nevnímat, takže nakonec jsem v dokumentu opravdu sama sebou.

Zdá se, že k Vám směřuje pozornosti víc než dost. Jak je tomu v případě baletu obecně? Jste spokojená s jeho postavením v naší společnosti?

Všechno má svoji dobrou a horší stránku. Faktem je, že do divadla chodí stále více lidí. Když hrajeme před plným hledištěm a cítíme zájem, máme nádherný pocit. Každopádně bych ale baletu přála větší docenění, protože tanečník se práci věnuje od rána do večera po celý svůj nejproduktivnější věk. Pak nastane zlom, konec kariéry – člověk je ještě relativně mladý a najednou zůstane bez zaměstnání. Baletní důchody byly zrušeny. Co dál? Jak se zajistit? Kterým

směrem se vrhnout? Kytička a „nashledanou“ situaci nevyřeší.... Znovu začínat v tomto věku, to je hodně těžká pozice.

Odrážovali Vás doma od baletu?

Naopak, u rodičů jsem vždy nacházela maximální možnou podporu, vytvářeli mi skvělé podmínky. Když mě maminka vodila do přípravky, chodil s námi i můj starší bratr. Dost tam zlobil, a tak ho zaměstnali. Dnes je členem baletního souboru opery Národního divadla. Jeho silnou stránkou je nejen muzikálnost, ale i přirozený mužský projev. Balet dělala také mladší sestra. Začala už ve čtyřech letech, dostávala hlavní dětské role. Byla neuvěřitelně vnímavá a schopná, od nás starších se hodně naučila, stále se pohybovala jakoby v jiném světě, plula v oblacích, pro divadlo byla stvořená. Pak také nastoupila na konzervatoř, ale musela toho nechat ze zdravotních důvodů.

Jak na konzervatoř vzpomínáte Vy?

Upřímně řečeno, s žádnou velkou nostalgií. Je to těžká škola, děti pracují od osmi ráno do osmi večer. Bylo to náročné na fyzickou stránku i na psychiku, zvláště když uvážíte, že jsme procházeli citlivým obdobím puberty. V té době jsem se také poprvé setkala s nespravedlností... Na druhou stranu člověk na to špatné zapomíná a rád si vybavuje hezké momenty. K těm určitě patří čas prožitý s mojí babičkou. Abych to vysvětlila, bydleli jsme tehdy s našimi daleko, a tak jsem po celé studium bydlela u babičky na Rašínově nábřeží. Všechno se mnou prožívala, radila mi, vytvořily jsme si své rituály a průpovídky.

Třeba?

Na včerejšek nemysli, dnešek klidně snášej, zítřka se neboj.

Které předměty patřily k Vaším oblíbeným?

Lidové tance, na ty jsme se těšili snad všichni, užívali jsme si je jako pohodovou zábavu. Velice mě bavila klasika, lépe řečeno výkonná praxe, protože tam jsme se už učili různé variace a úryvky z konkrétních baletů. A pak jsem měla ráda tanec s partnerem. Jednak se tam objevili kluci a k tomu jsme se učili nádherná adagia, která jsme znali z představení. Drobnou komplikaci představoval počet kluků ve třídě, na čtrnáct holek připadali pouze dva. Pan profesor Pavel

Ždichynec, na kterého moc ráda vzpomínám, zavolal na výpomoc tanečnický z AUSu. Když přišli velcí vojáci, byl to zážitek sám o sobě!

Jak jste prožívala přechod do skutečného divadelního provozu?

Zpočátku se mi zdálo, že je to neuvěřitelná pohoda! Dodneška si ten šok pamatuji: ve dnech, kdy nebylo představení, tehdy soubor pracoval od rána do dvou hodin a od pěti byly sólové zkoušky. Když jsem žádnou neměla, v podstatě jsem nevěděla, jak naložit s časem. Nebyla jsem na takové volno zvyklá. To naštěstí netrvalo dlouho, sólové zkoušky se pro mě záhy staly téměř každodenní povinností.

Dnes Vás veřejnost zná jako špičkovou a zkušenou umělkyni. Řekněte, kdy ve své profesi zakoušíte nejpernější chvíle?

Před premiérou, to jsme velmi vytížení. Kromě tréninku, tancování se v té době maximálně koncentruji, držím si lidi od těla, potřebuji být sama se sebou a s rolí. I manžel ví, že mě má před velkým představením nechat v klidu.

Neprotestuje?

Nevadí mu to, protože stejně tak ví, že druhý den bude vše v normálních kolejích.

Jak se po náročném představení vracíte do reality?

Většinou nespím. Dám si dobrou večeři a doma si ještě hodně dlouho promítám v hlavě všechny situace a okamžiky na pódiu.

Máte své osvědčené rituály, jste pověřčivá?

Nějaké rituály před představením dodržuju, na kominíky taky věřím a hrozně dávám pozor na kanály. Znáte to? Kulatý je štěstí, hranatý naopak, přes ten se nesmí chodit!

A co myšlenka, která by dokonale rezonovala s Vaší duší, najde se?

Coelhův Alchymista se mi dostal do rukou zrovna v době, kdy jsem procházela osobní krizí a byla jsem moc smutná. Tehdy mě hluboce oslovila věta „když něco opravdu chceš, celý vesmír se spojí, abys své přání uskutečnil“.

